

Beschouwingen over Echt.

door A. F. VAN BEURDEN.

III.

PROCESSEN. — DE TRAM.

Het ontstaan en de vooruitgang van Echterbosch hebben wij vermeld, nu zullen wij een en ander over de geschiedenis van dat deel der gemeente daaraan toevoegen.

De inwoners van Waldvucht, Havert en Saeffelen mochten van ouds tot op zekeren afstand van de grens in het Echterwoud koeien drijven, hei hakken en dor hout rapen. Bij een tractaat van Stockem tusschen de afgevaardigden van Gelderland en Gucliek werd dit recht omstreeks 1530 nader bevestigd. Men had er dikwijls ruzie over. Wel mochten genoemde grensgemeenten niet in het Putbroek komen; vooral met die van Hôngon had men nog al eens moeite; deze stoorde zich weinig aan de voorschriften en droegen soms wapens mede.

Daarom leverde men af en toe regelrechte gevechten. Men moest op den duur bij elkander komen en deed dit met tusschenpoozen te Venlo en te Montfort op de burcht van 1560—1570.

Peeters in zijn „Echt in vroegere en latere dagen”, zegt daaromtrent blz. 25: Doch, wijl de Commissarissen voornoemd in hunne beoordeeling slechts bevredigen der partijen, aangaande den weidegang, het vruchtgebruik, enz. hadden beoogd en nopens den eigendom dezen slotzin hebben gebezigd „sonder hiermede eenigsints te verclaren of 't selve is toegestaan bij gratie of recht”, zoo bleven nog voortdurend moeilijkheden bestaan, betreffende den eigendom der kwestieuse plaatsen op het Echterbosch.

Gelijkvormige geschillen deden zich voor met de bewoners van Posterholt en al die twisten en processen hebben gedurende een geheele eeuw tot onheil en groote onkosten geleid. Om een denkbeeld dier onkosten te geven, zij alleen vermeld, dat de gemeente jaren lang een interest van 112 gulden en 10 stuivers moest afleggen aan een herbergierster in den Kercktoeren te Roermond, wegens de verteringen der ambtslieden van Echt, die gedurig naar Roermond gingen. Door octrooi van den aartshertog Albert in 1618 en een conclusie van het Hof te Roermond kwam er voorloopig een einde aan dat gekrakeel.

Die van Echt vonden het allesbehalve goed, dat de naburen altijd in den Echterbosch zaten. Daarom verweerde men zich door het inzenden van verzoekschriften aan de hooge oomes in Roermond en elders.

In een rekwest van 6 Nov. 1584 trekken de Echter zeer van leer; zij zeggen daarin, om hun goed recht te bewijzen, dat zij den Hulterkamp (nu nog bestaande en vlak bij Vucht liggende) verkocht hebben en daarvan den eigendom bezeten hebben en de beide Dielgaarden verkocht hebben.

Zij vertellen, dat die van Havert en Saeffelen beter deden zich van onbillijke ondankebaarheid te onthouden en fatsoenlijk te zijn.

De gemeente Echt zat diep in de schuld door al de krijgstroebelen, daarom mocht ze af en toe gronden verkoopen. Zoo ook in 1620 het Esbroek bij Annadaal. Toen werd nog eens er op gewezen, dat die van Posterholt met die van Echt gezamenlijk den weidegang mochten gebruiken van de heiden, vennen en broeken, bij Annadaal gelegen.

En wat is er later nog geprocest over

het Heezelaar, dat ongelukkig genoeg door de afscheiding van Ohé en Laak van Echt

aan die gemeente toegewezen was. Dat heeft massa's geld gekost en de zaak is geëindigd, waar ze mede had kunnen beginnen: een verdrag. Bij den langzamen gang der burgerlijke rechtspraak is het mogelijk, dat een dergelijk proces jaren duurt, terwijl sommige betrokkenen er slag van hebben om het te rekken, wat al weer tijd en geld kost. Het proces om het Heezelaar heeft ook veel te lang geduurd. Hoe menigmaal is er vergaderd en gepleit, als de een wou, wilde de ander weer niet.

Wat moet dat vroeger geweest zijn, toen de advocaten en procureurs meesters waren in de kunst van uitstel vragen, van lange vraagpunten en nog langere antwoorden op te stellen en hooge rekeningen inleveren. Toen de wetboeken, landrechten, costuijmen en 't gewoonterecht een doolhof vormden, waarin de meest ervaren slechts met moeite den weg wist. Bovendien had men toen een rompslomp bij de rechtspraak en een in keukenlatijn verdrinkende manier van zeggen, dat een gewoon mensch uit die geheimdoenerij niet wijs kon worden. Ook waren de adviezen der advocaten doorspekt met allerlei aanhalingen uit oude Romeinsche rechtsgeleerden in 't Latijn. 't Kan nu nog wel eens ongewenscht lang duren, maar toch niet als in vroeger eeuwen, toen gemeenten en particulieren voortdurend met „lange en zware processen” ogeschept zaten. Dat hebben Echt en vele gemeenten met Echt ruimschoots moeten ondervinden.

De nieuwere tijd met zijn veelzijdige eischen en vreemde uitgaven heeft al weer andere nooden geschapen, die veel geld vorderen. Het bestaan van vele gemeenten is een voortdurend scharrelen om de begroting telken jare te doen sluiten. Slechts enkele zijn er, die dik in 't geld zitten en daartoe behoort Echt met zijn groot grondgebied, zijn uitgebreid wegennet en zijn vele scholen nu precies niet. Het onderhoud der wegen kost veel en neemt nog steeds toe. En het Rijk legt nog altijd meer lasten op.

Ten opzichte van het verkeer komt Echt met zijne gehuchten er beter voor te staan, dank zij de uitvoering der tramplannen. De tram geeft een groot gemak, vooral voor de thans niet met het groote verkeer verbonden dorpen en gehuchten.

Zij is breedsporig; de lijn begint in Roermond en loopt langs den grooten Rijksweg op tot Linne, zwaait dan af langs Linne naar de Brachter Beek, naar het witte kapelletje langs den grintweg, loopt dan naar groot en klein Berkelaar, naar Echt door den loop, waar 't station is, dan naar Ophoven, naar oud-Roosteren, waar zij zich splitst. Een zijtak loopt langs Roosteren naar den schansberg aan de Maas. De hoofdlijn loopt door over Buchten naar Sittard de mijnstreek in. Het bestuur van Echt heeft er steeds zeer terecht op gehamerd, om een zijtak over Koningsbosch en het kantoor naar Waldvucht te krijgen. Wanneer deze tak er niet komt, is het tramnet voor Echt niet compleet. Hopen wij, dat deze noodige lijn mettertijd nog kome.

Thans wordt in het verkeer van 't station met de grens voorzien door eene goed werkende automobiëlverbinding. Maar een tram is beter.